

Kirsten Hastrup er professor i antropologi ved Københavns Universitet. Hendes forfatterskab spænder vidt. Hun har bl.a. redigeret adskillige bøger om antropologi og natur. Blandt de seneste er *Anthropology and Nature* (2014), og *Waterworlds. Anthropology in Fluid Environments* (co-edited with Frida Hastrup, 2016). I relation til hendes Grønlandsarbejde kan nævnes bøgerne *Vinterens Hjerter. Knud Rasmussen og hans tid* (2010) samt *Thule på tidens rand* (2015).

Nøgleord: Feltarbejde; Thule; Nordvestgrønland; Flygtige steder; Ukendte folk; Ufortalte historier; Analog analyse.

FELTARBEJDE I THULE

Sammenfiltringen af steder, folk og fortællinger

På baggrund af lang tids arbejde i Thuleregionen i det nordvestligste Grønland vil jeg diskutere, hvordan steder, folk og fortællinger gensidigt former hinanden.

'Felten' er således formateret af mange forhold, historiske og nutidige, naturlige og kulturelle, og man må besinde sig på feltens flydende form, selv når den ser mest solid ud. Steder er i sig selv flygtige; de opstår i mødet med mennesker, som tillægger dem betydning. Folk kan se nok så traditionelle ud, men de lever i samme verden som antropologen, der kommer for at lære af dem. Endelig er fortællingerne ikke stivnede vidnesbyrd om tidligere tider; de er tværtimod et vigtigt redskab i håndteringen af højst nutidige udfordringer, som kommer til syne i det endnu ufortalte. Bag fortællingen om Thule ligger en større diskussion af enhver felts plasticitet.

I de seneste 9-10 år har mit antropologiske arbejde været forankret i det nordvestligste Grønland, i det område der i Danmark kaldes Thuleregionen, mens det i Grønland hedder Avanersuaq, som simpelthen betyder det Store Nord (Hastrup 2015). I dette område, som strækker sig fra 76° til 79° N, bor der i dag

ca. 700 mennesker i markant geografisk afstand fra resten af Grønland og, kan det synes, lysår væk fra det Danmark, som de via rigsfællesskabet er en del af. Ikke desto mindre er de en væsentlig del af en fælles dansk og nordisk forestillingsverden, som altid har omfattet folkene i de arktiske randområder. Det er for nylig påvist, hvordan den nordiske region ikke kun var transnational, men også var udstrakt til og omfattede den arktiske region på utallige måder (Sörlin 2013). Takket være en mangfoldighed af forbindelser i Nord til Rusland, Grønland og Svalbard, og til folk, som ikke blev betragtet som nordiske i sædvanlig forstand, som fx Sami og Inuit, strakte det nordiske fællesskabs symbolske territorium sig langt ud over de nationale grænser.

'Opdagelsen' af det lille folk i det yderste Grønland og helt uden for den danske koloniale interesse tilskrives skotten John Ross, som blev sendt ud af det britiske admiralitet for at finde Nordvestpassagen i 1818. Det lykkedes ham at krydse Melvillebugten i toppen af Davisstrædet og nå frem til den ukortlagte region i Nordvestgrønland. Han fandt ingen passage videre, men til gengæld opdagede han en lille gruppe af skindklædte vilde, som ingen kendte til. Dette er ganske vist, men alligevel kun delvist sandt. For det første var Ross ikke alene om at besejre den frygtede Melvillebugt; hans skib, dets besætning, hans arbejdsgivere og mæcener var faktisk afgørende for successen. For det andet var han faktisk ikke den første, der kom så langt mod nord; William Baffin, som havde givet navn til bugten, var faktisk som den eneste før Ross kommet så langt som til 79°N i 1616, og hans pionerrejse var en inspiration for efterfølgende forsøg, som først lykkedes med Ross 200 år senere. Baffin så ingen mennesker så højt mod nord, men de kan godt have været der, bag isen. Endelig kan man faktisk ikke sige, at Ross krydsede Melvillebugten, men han navngav den undervejs efter admiralitetets leder, og det har siden gjort det muligt for os andre at krydse den. Jeg har selv gjort det i 2014 med et lille skib, og jeg kan bevidne bugtens vildskab.

Pointen er, at når vi tager i felten, naturligvis så velforberejede som overhovedet muligt, arbejder vi ikke alene på de nuværende indbyggers nåde, men også i skyggen af tidligere møder, forestillinger og analyser. Selv følte jeg mig latterlig stolt over at være nået frem den første gang, det lykkedes, påvirket som jeg var af alt for meget læsning om den store bedrift, det havde været for andre. Efter mange besøg og lange samtaler over flere år med de samme mennesker er min selvros transformeret til en dyb respekt for et samfund, der er en naturlig del af samme verden som resten af Norden.

Denne lille indledning illustrerer kernen i min opfattelse af, hvordan man *forstår* Thule. Enhver ny forståelse er foregrebet af en række tidligere møder og beskrivelser, som indgår i de steder, man opsøger, og som ofte har installeret særlige forventninger og fornemmelser i de tilrejsendes opfattelse, før de overhovedet selv er nået frem. Det er en del af det, mit arbejde i Thule så kraftigt har mindet mig om, og det er grunden til, at jeg begyndte med Ross. Det er sammen-

filtringen af steder, folk og fortællinger, jeg ønsker at diskutere i de følgende afsnit om henholdsvis 'flygtige steder', 'ukendte folk' og 'ufortalte historier'. Hensigten er at belyse nogle af de underkommunikerede dimensioner af etnografiske felter og subjekter, og langt fra at være en eksercits i dekonstruktion er hensigten med artiklen at vise, hvordan vi kan komme til Thule på ny et uendeligt antal gange. Dette bevidner kulturvidenskabernes grænseløse horisont.

Flygtige steder: Thules tilblivelse

Længe før det lykkedes nordeuropæerne at trænge frem til de skjulte lande i det yderste Nord, havde de været forestillet. Siden antikken havde der cirkuleret en forestilling om Ultima Thule som et sted, hvor vinter og mørke regerede for størstedelen af året, og som var omgivet af et frossent hav (Hastrup 2007). Disse forestillinger blev ved med at cirkulere i mere eller mindre fantastiske former, og de fastholdt en europæisk forestilling om et vildt og utilgængeligt Nord. Det fik en særlig drejning i begyndelsen af det nittende århundrede, hvor man begyndte at iværksætte målrettede arktiske ekspeditioner, og hvor Europa oplevede en ny fascination af det sublime, udfordrende landskab, hvor isen blev hovedpersonen – og den modstander, der skulle overvindes.

Efter Ross' rejse blev adskillige ekspeditioner stoppet af isen; enten gik de ned, eller også vendte de om. Blandt de mere spektakulære fejlslag var Franklin-Ekspeditionen, 1845-1848, der også skulle finde Nordvestpassagen, og som faktisk kom tæt på sit mål i Lancaster Sound, men kun for at forsvinde i isen. Resterne af ekspeditionen fandt man først efter mange eftersøgninger i form af nye ekspeditioner, som alle har efterladt deres spor i stednavnestoffet på de arktiske kort. Nogle af Franklins besætningsmedlemmer blev siden fundet, mere eller mindre mumificerede, eller 'frosset i tid' – med titlen på en populær bog (Beattie og Geiger 2004). På den Femte Thule-Ekspedition (1921-24) mødte Knud Rasmussen folk, hvis forældre havde fortalt om deres møde med de døde rejsende og deres skib, og selv fandt han og hans medrejsende deres spor præcist på de steder, han havde fået udpeget af de lokale. Det var 80 år efter ulykken. Han tilføjer:

„Vi var vel de første kammerater, der nogensinde havde opsøgt stedet. Nu samlede vi deres knogler sammen, byggede en varde over dem og hejste to flag på halv stang, deres eget og vort. Og uden mange ord viste vi dem vores sidste ære.

Trætte mænds dybe fodspor var engang endt i den bløde sne her ved den lave og ensomme tange, langt fra hjemmene, langt fra landsmænd. Men fodsporene slettedes ikke ud. Andre kom til og førte dem videre.“ (Rasmussen 1926: 183)

Man ser her, hvordan ekspeditioner fortsætter hinanden og alle bliver del af den samme fortælling om det frosne Nords modstand mod indtrængen og om de ofre, det kræver at fortsætte. Det er en væsentlig del af baggrunden for den heroisme, der fortsat synes at knytte sig til arktisk udforskning, og som heller ikke jeg gik fri af, som man så. De febersygdomme og vildfarelser, som fulgte med den tidlige europæiske indtrængen i Afrika (Fabian 2000:3), blev i Arktis udskiftet med andre former for udsathed. I tilgift til kulden, pakisen og stormene, var der tale om mærkværdige visuelle fænomener, som bekræftede de sublime dimensioner af det dybfrosne Nord for sydligere læsere.

Med den tiltagende udforskning af de hvide pletter på det arktiske kort opstod et markant billede af det arktiske landskab, som var vildt og forvirrende på mange forskellige måder. Det var et sandt vildnis, det vil sige et sted hinsides de tæmmede landskaber i den ekspanderende europæiske modernitet. Det var også ubegribeligt; det syntes umuligt at få et samlet billede af det arktiske landskab, at forstå dets natur – at komme dertil overhovedet. Afstande unddrog sig afkodning, luften kunne være så klar at man kunne se mere end 100 km, samtidig med at der ingen kendte målestokke fandtes, hverken i form af menneskeskabte strukturer eller bare et lille træ i ny og næ. Det var nærmest umuligt at kortlægge undervejs og på den måde at tilegne sig det.

Thule som sådan fik først sin faste plads på kortet, da Knud Rasmussen i 1910 etablerede sin handelsstation i regionen og kaldte den Thule Stationen. Hermed forankredes det yderste, ubegribelige Nord i en geografisk lokalitet, som snart fik sit eget sociale liv. Det var en skelsættende begivenhed i den lokale historie, hvis forsyningsituation hermed blev sikret. Samtidig viser den, hvordan 'steder' er så meget mere end lokaliteter og koordinater. Med Doreen Masseys ord, er steder 'kastet sammen'; de er i sig selv begivenheder, der trækker spor i mange retninger, til andre tider, andre steder, gamle forestillinger og nye interesser (Massey 2005: 140). I betragtning af den fremtrædende plads, som isen og vintermørket havde i de klassiske forestillinger om Ultima Thule, er der ikke tvivl om, at navnet passede til den nye handelsstation, der blev centrum i den region, der stadig er den nordligst beboede region i verden, med ca. fire måneders polarnat hvert år og et hav, der indtil for nylig var dækket af fast is det meste af året. Stationen blev nedlagt i 1953, efter anlæggelsen af den amerikanske Thulebase – et nyt 'sted' opstod. Det har siden trukket mange andre spor i historien, som ikke skal udfoldes her.

Efter selv at have arbejdet med fangere i området over de seneste ni år kan jeg bekræfte, at det altid er isens argument, der vinder, når man bevæger sig rundt i landskabet (Hastrup 2013a). Det er svært at argumentere imod, når havisen revner, eller når iskanten brækker og forhindrer yderligere jagt på det bedste sted for hvalrosfangst. Med den mærkbare opvarmning i det seneste årti smelter isen under fangernes fødder, og deres færdigheder testes konstant. Virkningerne i det lille samfund er massive, ikke mindst fordi de små tilbageværende bygder uden

for hovedbyen Qaanaaq bliver mere og mere afsnørede. Jeg skal give et eksempel fra en slædetur til det lille samfund på øen Qeqertat, hvor der bor 14-17 mennesker inklusive børn. I lige linje – og i en kendt metrik – er afstanden omkring firs kilometer.

Jeg entrerede med en slædekører og hans ti hunde, som kunne tage mig med derind i følgeskab med en ung familie, som skulle tilbage til deres hjem efter et familie- og forsyningsbesøg i Qaanaaq. Da den lille familie på tre var kommet til Qaanaaq, havde de brugt ti timer på isen; de havde kun fem hunde, så det tog tid. Ved at to slæder nu kunne følges, kunne familiens forsyninger fordeles, og deres unge søn kunne sidde med hos os. Arrangementet betød, at vi klarede turen på omkring otte timer, i fint vejr, højt humør og næsten en fornemmelse af skovtur. Jeg selv nød turen intenst og oplevede igen, hvordan tid og sted gik i et, mens vi langsomt nærmede os vores bestemmelsessted. Fornemmelsen af enhed mellem landskab, mennesker og dyr i bevægelse er altid meget stærk, når man først har overgivet sig til slæden og vejen. Der er ingen, der tæller timer, man rejser bare, holder tpease, ordner indfiltrede skagler og aflæser isens tilstand, som man bedst kan. Når man overgiver sig til topografien, bliver man gradvist en del af den verden, der er skabt af is, hunde, bræer og mennesker, som alle bevæger sig. Felten træder frem som både levende og uafgrænset.

Undervejs fik jeg en stærk fornemmelse for, hvordan sociale forbindelser skabes gennem konkrete bevægelser og møder. Det var særlig påtrængende her, fordi der ikke var andre forbindelser til øen. Der var ingen mobiltelefoni, internet, eller bare elektricitet – bortset fra et par generatorer, der kunne opvarme skolekapellet og butikken. Til gengæld var der netop familieforbindelser, som materialiserede sig gennem lejlighedsvis rejser mellem steder. Dette var ikke en abstrakt kendsgerning men en kvalitativ dimension af topografien, som jeg fik lejlighed til selv at mærke. Jeg forstod også, hvad det betød i praksis for den unge familie, som var flyttet derud et år tidligere, for at slå sig ned på mandens fødested og forfølge fangstlykken der.

Denne viden blev testet, da min slædekører og jeg skulle tilbage til Qaanaaq efter et par dage. Fornemmelsen af skovtur var gået fløjten, selvom fangeren og jeg havde det fint sammen. Vejret havde skiftet, og isen var forandret. En revne på tværs af fjorden, som vi nemt havde kunnet køre over på vejen ud, var nu åbnet så meget, at vi skulle lede længe efter et sted, hvor vi kunne passere. Da vi havde fundet stedet, foregik det på den måde, at fangeren lod hunde og slæde tage et vist tilløb, så hundene kunne springe over isen og trække slæden med så langt, at den dannede en bro, som fangeren og jeg så kunne henholdsvis danse og kravle henover. For mig var det en lidt skræmmende, men også vigtig oplevelse, som dog ikke skulle blive ved det.

Fremfærden stoppede næsten helt, da vi tættere på Qaanaaq kom til endnu en revne, der havde åbnet sig så meget siden sidst, at den absolut ikke kunne passe-

res. Det betød, at vi måtte ind over den opbrudte is nær kysten og op over isfoden for at tage den sidste strækning på land. Hundene måtte spændes fra slæden og mere eller mindre føres i land. Slæden måtte skubbes og trækkes ved mandskraft, og jeg, som havde siddet tretten timer på slæden allerede, måtte have en hånd i ny og næ, når jeg skulle springe fra den ene gyngende isskosse til den næste på stive ben. Det var koldt, hårdt – og ikke til at komme uden om. Da vi var sikkert i land, og hundene igen spændt for, kunne vi tage den sidste times rejse i højt humør. Vel fremme kunne jeg konstatere, at turen denne gang havde taget 14 timer.

Pointen med denne lille rejseberetning er at vise, hvordan man får viden ved at følges med folk ad de veje, de selv tager. Thulebefolkningens rejseruter er indskrevet i en særlig topografisk realitet, som nu ændrer sig hurtigere og hurtigere, efterhånden som havisen smelter tidligere og på uventede måder og steder. Sociale forbindelser kan ikke tænkes eller opretholdes uden om den materialitet, som er landskabets, isens og hundeslædens. Det, der på kortet ligner en bestemt afstand, kunne det tage såvel otte som fjorten timer at tilbagelægge. Samtidig stod det klart, at det lille samfund på Qeqertat var blevet mere eller mindre afsnøret fra resten af verden i løbet af ganske få dage; *deres* forbindelser er indskrevet i en natur, hvis kræfter er tiltagende uforudsigelige. Når man rejser med dem, får man en meget konkret oplevelse af forbindelsernes materialitet, som er et helt nødvendigt supplement til de samtaler, man har. Selv tiden opleves som et topografisk forhold; den afstand, som på kortet er én og den samme, hvilken dag eller hvilken retning man end rejser, kan det tage enten otte eller fjorten timer at tilbagelægge. Hvad mere er, i løbet af ganske få dage kan det lille samfund blive isoleret fra resten af verden; det har selvfølgelig altid været et vilkår, men nu sker det på uventede tidspunkter. Problemet er ikke blot, at isen smelter, men også at mellemtiden mellem den faste is og det sejlbare vand bliver længere og længere, hvorved de affektive bånd mellem bopladserne bliver tiltagende skrøbelige.

For både tidligere ekspeditioner og nuværende fangere i Thule gælder det, at isen har domineret fornemmelsen for stedet og sat rammerne for enten fremdrift eller undergang. De europæiske rejsende søgte at betvinge isen, for at komme hjem til hæder. For de højarktiske fangere er isen en del af deres liv, og for at kunne leve der, må de leve *med* isen, ikke mod den. For de opdagelsesrejsende var erobringen af det fjerne Nord en del af et modernistisk projekt om kortlægning og tilegnelse, for fangerne er det en løbende samtale med et flygtigt ressourcelandskab. I begge tilfælde er der tale om en 'hybrid geografi', der rummer både forventninger og ressourcer, som igen indlejres i særlige sprog (Whatmore 2002).

I en vis forstand er alle steder flygtige, men når isen bogstavelig talt smelter under ens fødder, er flygtigheden lidt for konkret til at spøge med. For at forstå samfundets vilkår i Thule, må feltarbejderen tage med ud i landskabet og opnå en vis grad af læsefærdighed – det vil sige en evne til at forstå landskabets eget sprog, hinsides de videnskabelige kategorier. Det kræver tid og omhu at forstå

den gensidige formatering af landskab og samfund på lokale præmisser. Her er feltarbejdet uforligneligt; det fordrer en samtale med både mennesker og landskab og en anerkendelse af begge parter agens. 'Felten' opstår i den proces på det flygtige steds præmisser.

Ukendte folk: Møder med nye mennesker

Som vi hørte det, fandt John Ross en lille gruppe ukendte mennesker ved Kap York i Nordvestgrønland; hans beretning er fascinerende. Ross, som selv var skotte, kaldte de skindklædte eskimoer for arktiske højlændere i en interessant analogi mellem det kendte og det ukendte. Han skrev:

„De arktiske højlænderes, eller beboerne i Prince Regent's Bay's, oprindelse er et spørgsmål, som stadig er hyldet i et særligt mørke. De findes i et hjørne af verden, som er det langt mest isolerede, man endnu har fundet, og de har ingen viden om andet end det, der stammer fra eller findes i deres eget land; de har heller ingen tradition, der beskriver, hvordan de kom til dette sted. Og hvorfra de kom; indtil vores ankomst troede de sig de eneste mennesker i universet, og at alt resten var en stor masse af is.“ (Ross 1819: 123-24)

Det er bemærkelsesværdigt, hvor nemt det forekommer Ross at fastslå, at disse mennesker hverken havde nogen anelse om, hvor de kom fra, eller at der var andre mennesker i universet. Han mødte dem en enkelt dag og talte med dem via en grønlandsk tolk, han havde med sydfra; på den baggrund er det diskutabelt, i hvor høj grad dette kan tages for pålydende (Bravo 1998). Hertil kommer, at indbyggerne i Nordvestgrønland nedstammede fra indvandrere fra det amerikanske kontinent, der var kommet over det smalle stræde ca. 1100, og havde genbefolket hele Grønland, og for hvem hele den nordvestlige region forblev et samlet jagtområde. Der havde ikke været nogen kommunikation mellem dette område og de sydligere vestgrønlandske kyster i nogle århundreder, da Ross kom frem, men der var fortællinger om 'de andre' både nord og syd for Melvillebugten – om end ikke flatterende.

Dette legendariske 'første møde' har overlevet som bundlinje i alt historisk og etnografisk arbejde i Thule-regionen. Thulefolket, eller inughuit, som de nu kalder sig selv, opstod først som arktiske højlændere, som troede sig alene i universet. Dette er oprindelsen til det gennemgående eftertryk på deres isolation, deres særprægethed, og deres meget sene inkorporering i den grønlandske og hele arktiske historie. Det kræver store anstrengelser *ikke* at lade sig påvirke af disse billeder, som er kolporteret igen og igen i enhver beskrivelse af Thulesamfundet, det være sig af Elisha Kane (1856), Isaac Hayes (1866), Robert Peary (1898),

Knud Rasmussen (1905) eller Jean Malaurie (1956) – som er de mest betydelige kronikører siden Ross. Et særlig tankevækkende eksempel er Knud Rasmussens insisteren på, at han har fundet *nye mennesker*, selvom han i bogen med netop den titel faktisk citerer Eivind Astrups arbejde om *Nordpolens naboer* (1895) – en anden meget sigende titel.

Beskrivelserne af de 'nye mennesker' viser hen til deres egen forundring over at komme frem til dette fjerne sted og møde folk, som faktisk levede i dette gudsforladte, dybfrosne land. Hertil kom forbløffelsen over den livsglæde og påfaldende åbenhed overfor fremmede, som indbyggerne udviste. Kane, som var i regionen 1853-55, hvilket var længe nok til at lære alle indbyggerne at kende og til at tælle dem, mente, at der var omkring 140 mennesker langs hele den 1000 kilometer lange kyststrækning, som vare deres fangstområde. I disse år led folk af sult og betragtede sig selv som mere eller mindre fordømte, men ikke desto mindre beskriver Kane deres fællesskabsfølelse som ganske bemærkelsesværdig.

„Fattige, som de er, lever de som en stor familie, både hvad angår kærlighed og ressourcefællesskab. Deres bopladser, hvor hytterne er så få, at man ikke kan tale om landsbyer, er placeret i forhold til længden på en hundeslæderejse og vildtbeskaffenheden; og når vinteren har bygget sin landevej og sammenføjet havet, øerne, og fastlandet til et sammenhængende hele, så udveksler de sympatier og sociale bånd med hinanden, og gennem mørket spredes en fælles viden om ressourcer og alles vel.“ (Kane 1856, II: 2011)

Med Kanes ekspedition var både isolationen og det særlige fællesskab i hele regionen mærkbart suppleret af en ny fornemmelse af den ydre verden, som tilbød nye muligheder for tuskhandel som supplement til en usikker fangstøkonomi. Om sommeren, når der var håb om at møde nye skibe sydfra, samlede grupper af mennesker sig ved Kap York sydpå i distriktet, hvor de ventede på muligheden for at bytte skind for redskaber, jern og træ, og senere også rifler og ammunition. Det var ikke kun en gevinst, hvis man ser på den næste ekspeditionsberetning i rækken, nemlig Hayes' blot 10 år senere; han anslår, at befolkningen nu var nede på omkring 100 mennesker (Hayes 1866: 386). En del af prisen for mødet med den ydre verden var, at folk blev udsat for epidemier, som ramte den ikke-resistente befolkning hårdt (Gilberg 1976). Med andre ord, de nye globale relationer slog hårdt ind på det hidtil så isolerede samfund. I den 'kontaktzone' (jf. Pratt 1992), der opstod, var der både gevinster og tab, mens man ihærdigt forsøgte at tyde de nye muligheder.

Hen imod slutningen af det nittende århundrede vendte billedet lidt; det skyldtes ikke mindst Robert Pearys ekspeditioner og hans mange længere ophold i regionen i perioden 1891 til 1909. Hans permanente tilbagevenden – et godt stykke nord for Kap York – sikrede en kontinuert forsyning af rifler, redskaber

og en hel del mere. Peary var ganske betaget af de hårdføre indbyggere, som han portrætterer og beskedent siger: „Jeg har blot forsøgt at give et overbliksbillede, som skal vise dette mest interessante folk i et sandt lys, og yde fuld retfærdighed til denne frygtløse, hårdføre, muntre lille stamme, som jeg har den største respekt for“ (Peary 1898, II: 479, n.1). Når han omtaler deres bidrag til hans eget arbejde i regionen, understreger han igen og igen deres imødekommenhed og opfindsomhed på en lidt rå baggrund:

„Spredt langs kysterne af den beskrevne arktiske oase, findes denne lille stamme, eller måske mere præcist, familie af eskimoer – for de tæller kun 250 i alt, mænd, kvinder og børn – hvor de opretholder deres eksistens i komplet isolation og uafhængighed under pres fra de vildeste omgivelser. Uden regering; uden religion; uden penge eller anden værdiskala; uden skriftsprog; uden ejendom undtagen klæder og våben; deres føde bestående udelukkende af kød, blod og spæk; uden salt, eller noget som helst vegetabilsk; deres tøj lavet af skind fra fugle og dyr; med næsten kun to formål i livet, noget at spise og noget at tage på kroppen, og deres eneste beskæftigelse at kæmpe for disse ting; med vaner og livsbetingelser næppe over dyrenes, synes disse mennesker ved første blik at befinde sig i bunden af civilisationens målestok; men nærmere bekendtskab viser, at de er kvikke, intelligente, opfindsomme, og fuldkomment menneskelige.“ (Peary 1898, II: 479-81)

Peary tilbragte som nævnt lange perioder i regionen, hvor han kortlagde Nordgrønland, ikke mindst for at finde den bedste egnede rute til Nordpolen, som var hans oprindelige motiv til at være der overhovedet, og som han nåede i 1909. Han var helt afhængig af de mennesker, som boede der, og som lærte ham sprog, slædekørsel og fangstteknik, så han kunne klare sig på (næsten) lige fod med dem, når de rejste. Det var svært at opretholde en nøgtern distance til en gruppe mennesker, man i stigende grad kom til at tilhøre. Selv forsøget på at beskrive dem objektivt ender med en personlig kærlighedserklæring.

Dette bringer mig tilbage til nutiden, hvor jeg har mødt nogle af Pearys efterkommere. I løbet af de mange år, han tilbragte blandt de fuldkomment menneskelige beboere i Thuleregionen fik han børn med i hvert fald to kvinder, og nogle af disse børns børn har jeg mødt i Qaanaaq. Nogle antog navnet Peary for en generations tid siden. I Avannersuaq er alle børn velkomne uanset ophav, og børn har ofte flyttet rundt mellem forældre, andre slægtninge og plejeforældre. Der kunne jo ske så meget. Der er absolut ingen fortrydelse over børn med fjerne fædre; jeg har talt med mange mennesker, hvis fædre eller bedstefædre bare kom forbi, og der er intet stigma forbundet med at være 'barn af et skib', som det så smukt omtales. Selv denne relation er en velkommen påmindelse om deres plads i en større verden. Det sociale fællesskab er åbent, hvis man vil det. I vore dage er der ikke tale om en primær (kolonial) kontaktzone, men om møder mellem

mennesker, som allerede er historisk forbundne og relationelt konstituerede (jf. Haraway 2008: 216-17).

Det åbne sociale fællesskab og den allerede etablerede relation giver også plads til den feltarbejder, som i disse tider oftest kommer med det lille ugentlige propelfly sydfra; som fremmed er man velkommen, indtil man har vist sig uværdig til det. Dette kan ske, hvis man falder i den altid nærværende fælde, som pga. fjernheden får nogen til at eksotisere og generalisere menneskene i Thule – og forvente, at folk optræder 'kulturelt' på anmodning. Selv har jeg haft tid nok til at lære enkeltpersoner og familier at kende og dermed til at se stedet gennem deres øjne – eller i hvert fald med et parallelt blik. Hvis man overgiver sig til stedets egen tid, så at sige, så har man chance for at komme med på en fangsttur til iskanten; man tager kun af sted, når man mener, det er anstrengelserne værd, dvs. når der er en rimelig chance for fangst, og det betyder, at årstid, vind og vejr skal være i orden.

Første gang, jeg var med, var på en hvalrosfangst til iskanten, hed det, men ingen kunne på forhånd vide, om man ville få adgang til hvalros eller måske noget andet derude ved Nordvandets åbne spisekammer; det var den oase, Peary nævnte (Hastrup 2016). Før afrejse ser man på himlen og skyerne, mærker sig vinden, og forestiller sig det tidevand, som man vil møde ved iskanten – og som fører dyrene i forskellig retning. Det gik op for mig, at 'ventetid' ikke er tom tid, men tværtimod er fyldt med overvejelser over isen, vejret og fangsten (jf. Brody 2002: 43). For at klare sig i det yderste nord må man ikke spille kræfter på futile rejser; man må kunne foregribe både vejen og målet, så man ikke bruger hundene på nyteløse slædeture, som ikke engang kaster hundefoder af sig, og slet ikke kød, der kan gemmes. Man orienterer sig både efter gamle erfaringer og nye forventninger. Fremtiden balancerer mellem de to.

Iskanten var nu inden for en dagsrejses afstand, og havisen var stadig stabil nok til, at man kunne komme derud. Det gav anledning til forventningen om adgang til hvalros. Det tog os ca. otte timer at komme derud; det var ikke noget, man kunne angive præcist på forhånd. Alle garvede slædekørere i regionen ved nemlig også, at havisen langt fra er jævn og passabel hele vejen. Strømforhold, temperaturer, vindforhold og meget andet varierer og gør det absolut nødvendigt at spænde opmærksomheden til det yderste, at slå krøller på ruten og visse steder at gå meget langsomt frem. I det sidste tilfælde gik fangeren somme tider foran slæden med en is-stav for at mærke, om den var solid, mens jeg – som uerfaren passager – fik umisforståelige instrukser om at blive siddende på slæden, så min vægt forblev fordelt. Undervejs mødte vi andre slæder, og når det skete stoppede alle, lavede te og udvekslede oplysninger om is og fangst. Gradvist erfarede jeg, hvordan ruter og forventninger blev justeret, i øvrigt også fra havfugle i horisonten. Fangerne læser landskabet i meget bogstavelig forstand og er konstant opmærksomme på de indicier, som andre aktører i landskabet leverer. At læse landskabet

indebærer en vågen opmærksomhed overfor alle elementer i omgivelserne, og en højt udviklet evne til at reagere præcist på dem.

Da vi nåede frem til iskanten var der allerede en lille lejr, og vores telt blev rejst blandt de andre. Flere kom til, og et helt lille samfund opstod; man tilbragte megen tid med at sidde på slæderne, drikke te, snakke, ordne hundeskagler, slibe slædemeder, tænde primusser og koge sælsuppe – sæler kunne man altid få. Tålmodighed var påkrævet igen; jeg syntes, at vi bare ventede og ventede på det rigtige øjeblik, hvor den store fangst skulle foregå. Igen måtte jeg korrigere mig selv; jeg indså at ventetid ikke bare er ventetid, men også en del af samfundslivet, hvor fangerne holder hinanden ajour med både gamle og nye forhold. Selvom vi havde flyttet os til et endnu 'fjernere' sted, var vi stadig midt i Thule, og vi var i dialog med andre tider, andre mennesker og ikke mindst med de dyr, som gerne skulle komme lidt tættere på, så man kunne få fat på dem. Gradvist faldt jeg ind i det lille samfunds rytme, spiste og sov på lidt tilfældige tidspunkter, ligesom mine læremestre selv, og jeg begyndte at føle mig som en del af det. Vi (de) fik ingen hvalrosser, men dog nogle store remmesæler, som var god hundemad, med kød nok til også at tage noget med hjem af.

Hvor de tidlige opdagelsesrejsende fremhævede, hvordan de havde fundet 'ukendte' eller 'nye' mennesker (jf. Ross 1819; Rasmussen 1905), så må nutidens etnografer sande, at de selv er de nye. Vi er nye i deres verden, og vi kan kun lære den at kende ved at opbygge sociale relationer. Det betyder ikke, at vi skal undlade at forberede os, men at vi skal give tid og plads til individuelle møder og samtaler, hvorigenom ny viden opstår. I en vis forstand forbliver vores samarbejdspartnere ukendte, i hvert fald hvis vi tror, vi kan komme til at vide, hvad de tænker om alt muligt. For det første, er der ikke noget 'tænkende kulturelt subjekt' – og slet ikke i flertal; for det andet, tænker ingen over alting hele tiden, men drøfter gerne konkrete, aktuelle forhold med den nytilkomne, hvis tilstedeværelse åbner et ukendt vindue for refleksion og dermed for nye vinkler på tid og sted. I samtalens rum bliver begge parter klogere, fordi nye refleksioner bliver mulige; begge er 'andre' for hinanden, men omvendt også ligesom én selv, som bare bor et andet sted. De etnografiske subjekter er resultater både af dette møde og af stedets lange historie (Hastrup 2013c). De ukendte folk genopstår som kendte, men ikke desto mindre nye mennesker.

Ufortalte historier: Tænkte horisonter

Det er umuligt ikke at blive påvirket af alle de historier, der knytter sig til det arktiske, og som især tidligere i høj grad var heltehistorier. Også videnskaben har bidraget ekstensivt til at historisere Arktis; det er blevet påvist, hvordan særlige billeder af det arktiske er blevet understøttet i videnskabelig praksis og fortæl-

ling (Bravo og Sörlin 2002). Det er naturligvis et vilkår for al videnskab, at den er afhængig af et sprogligt udtryk, og på den måde kan man hævde, at Arktis også er blevet til i specifikke fortællinger. Antropologer kommer heller ikke uden om ordets kraft, når de skal portrætere steder og mennesker. Det betyder naturligvis ikke, at vi højst kan fremsætte halve sandheder. Tiden er løbet fra forestillingen om, at vi kan lære verden at kende, *som den virkelig er*, en gang for alle, fordi den altid er under opståen i vores eget livtag med den. Det er det, der gør den 'ny' for hver fremmed, der nærmer sig den – om end belæsset med gamle billeder.

Det er blevet sagt, at feltarbejdets kerne er „at lytte til det usagte, at se efter det visuelt umarkerede, at mærke sig det ikke-repræsenterede og på den måde at søge efter forbindelser mellem dele af det selvfølgelig, som lokalt forbliver usagte“ (Dresch og James 2000: 23). Men der er mere i det; det handler ikke kun om at kortlægge det gamle selvfølgelig, men især om at udforske det nye ufortalte. Der er mange ufortalte historier derude, som peger mod nye horisonter. Det gælder også i det alleryderste Nord, at horisonten flytter sig, selvom stedet tilsyneladende er det samme som før. Forestillingerne flytter sig, nye drømme og handlinger bliver mulige, mens andre fortoner sig (Crapanzano 2004). Hvor klimaet og fangsten ændrer sig hastigt, skal beredskabet overfor naturen hele tiden justeres, og nye horisonter identificeres; forestillingerne flytter sig derfor hurtigt i nutidens Thule. Her gælder det derfor i særlig grad om at være lydhør over for de endnu ufortalte historier, og de tøvende udsagn om nye vinde, der måske, måske ikke fører nye muligheder med sig. Ofte udfolder disse historier sig direkte for vores blik, tilsyneladende som de plejer, men alligevel med kimen til en ny tid i sig.

Jeg skal her fortælle en endnu ufortalt historie, som tilbageviser den fornemmelse af undergang, som ellers klæber til stedet. I foråret 2015 var jeg igen i Thule i tide til eventuelt at kunne deltage i forårsfangsten – på den måde, jeg nu kunne deltage på, nemlig ved at sidde med på en slæde og blive en del af lejrlivet. Denne gang var min slædekørers 16-årige søn med på turen. På vej mod iskanten fangede de en sæl, som lå og soled sig ved siden af sit åndehul. Solen skinnede, og jeg sad blot på sæden og nød sceneriet, mens fangeren nærmede sig sit bytte bag sit skydesejl. I løbet af årene havde jeg lært at være både tålmodig og nærværende.

Det skulle ikke blive ved sælen. Iskanten var her i det sene forår ikke så langt væk, blot en tre-fire timer, og narhvalerne var på vej sydfra. Vi nåede frem til en allerede eksisterende lejr, og begyndte at vente sammen med de andre. I løbet af dagen kom der flere stimer af narhvaler ind i det lille stykke åbent vand mellem iskanten og en større ø, men de var ikke så nemme at fange. Der gælder den regel i regionen, at man ikke må skyld hvalen, før den er harpuneret og 'sat fast' med den line, der forbinder harpunspidsen med en flydeblære af oppustet sælskind, alt sammen udstyr, der følger med kajakken. En anden regel er, at de kun må fanges fra kajak eller direkte fra iskanten, dvs. ikke fra motorbåd, som vil skræmme dyrene og skævvride fordelingen. Fangerne gik flere gange i deres kajaker, når en

stime viste sig, men de havde ikke held med sig, og fangsten gik lidt i stå. Nogle tog lidt længere ud mod det åbne vand for at forbedre mulighederne, men min slædekører og hans søn blev tilbage ved vågen, sammen med en enkelt anden. De var i højeste beredskab og placerede sig ved iskanten. Selv sad jeg på en slæde i lejren og holdt øje med tingene lidt på afstand for ikke at gå i vejen.

Pludselig kom den 16-årige løbende forbi mig langs iskanten, let og lynhurtigt, forfølgende en hval, som prøvede at komme ud af vågen. Jeg kunne kun måbe over hans fart og fysik, hans spring over revner og siden mellem isflager, indtil det lykkedes ham at få sat sin harpun fast i hvalen og holde den i de minutter, det tog hans far at nå frem med sit gevær, som endeligt afgjorde kampen. Hvalen blev siden flydt hen til lejrpladsen, hvor den blev trukket op af alle lejrens beboere – som var kommet tilbage fra den lidt fjernere fangstkant, hidkaldt af skuddene. Alle, der trak med, fik del i *matakken*, dvs. det lag af hud og spæk, som dækker hvalen, og som er en ren delikatesse og i øvrigt fuld af vitaminer.

Det var den unge mands 'første narhval'; en virkelig initiation til fangerlivet. Alle de tilstedeværende lykønskede ham i uendelighed, der blev grinet og slået på ryggen, og givet high-fives, og knægten selv blev helt genert. Hans far blev også lykønsket, og glæden spredte sig hurtigt til Qaanaaq via den satellittelefon, som nu hører med i ethvert lejrudstyr. Det tog nogle timer at få hvalen parteret og pakket på slæden, og det var over midnat, før vi kunne drage af med (og på) læsset. Vægten sænkede farten, og nattekulden lod sig mærke – trods lyset. Vi var tilbage i byen kl. ca. 4.30, men selv i denne tidlige morgentime blev den nyslåede hval-fanger mødt af mennesker, som kom ned på stranden for at lykønske ham og hjælpe til med at læsse af og lægge kødet i depot. Det var betagende at opleve samfundets glæde over en vellykket fangst.

Da jeg senere på morgenen fortalte mine værter om min tur og den store 'første' fangst, blev de meget begejstrede og understregede, at det var en exceptionel begivenhed, som de aldrig selv havde oplevet, selvom de altid havde boet i regionen. Jeg blev hjerteligt lykønsket med at have oplevet dette. Glæden spredte sig videre, og da jeg senere på dagen gik rundt i byen, blev jeg stoppet utallige gange og igen lykønsket med at have været der, da det skete. Naturligvis var jeg selv ganske tilfreds med det hele – først med at have set den unge mand blive til fanger, og dernæst med at opleve, hvordan samfundet tog stoltheden og glæden til sig. Byen samlede sig om begivenheden, som forbandt dem i en atmosfære af fest og optimisme på fangersamfundets vegne. Det forhold, at det var en ganske ung mand, der havde gjort det muligt, satte for en tid fornemmelsen af, at fangersamfundet er på sit yderste, i parentes. Der er så få unge mennesker, der vælger fangsten som levebrød nu; det er der gode grunde til. Til gengæld er der ikke mange muligheder i de sydligere dele af Grønland, som de ofte knytter deres håb til.

Denne lille fangsthistorie er naturligvis anekdotisk, men ikke desto mindre taler den til temaet om de ufornalte historier. Den dominerende fortælling om de

arktiske samfund drejer sig om undergang og kulturtab forårsaget af en blanding af koloniale, klimatiske og politiske trusler. Det er for simpelt; folk bor der stadig, og de lever ikke efter kulturelle facitlister eller faste rutekort. Den eneste konstant i regionen har været omskifteligheden, som har lært folk at gribe enhver chance, når den bød sig, og at forfølge ethvert lovende spor, hvad enten det var i form af skibe fra syd fulde af rifler eller en stime af narhvaler, som bevægede sig ind i en våge og mødte en fanger, der stod klar.

Dette er en større ufortalt historie om den vitalitet og beslutsomhed, som karakteriserer de udsatte folk i det højarktiske landskab, og uden hvilken de slet ikke kunne bo der. De er ikke dømt til undergang; deres liv og livsvilkår vil måske forandre sig på uventede måder på grund af ændringer i klima, geopolitik, ressourceadgang eller andre, endnu ukendte interesser i regionen. Men så længe de er forberedt på forandringer og i øvrigt ønsker at forblive i deres landskab, hvordan det så end måtte udfordre dem i fremtiden, så vil de også gribe enhver chance for fangst. I fortællingen om den 'første narhval' springer beslutsomheden i øjnene; den unge mands 'held' var ikke et tilfælde, men en direkte konsekvens af, at han allerede var besluttet på at gøre det umulige, inden han overhovedet begyndte at forfølge hvalen. Da han endelig så den, behøvede han ikke bruge tid på at overveje, om han kunne klare det; derfor vandt han duellen. At være besluttet giver den lille, men afgørende fordel, når det gælder om at handle først.

Det er ikke noget, de selv vil sige; det er min fortælling, ikke deres. Det gør den ikke mindre sand, at den er et resultat af antropologisk analyse. En sådan analyse er i bund og grund analog, dvs. at den omsætter forskellige perspektiver i en samlet fortælling, som ikke foregiver at være et resumé af *de andres* virkelighed, men en kombination af etnografens og deres opfattelser (F. Hastrup 2014: 49). Analysen frembærer en viden i en sproglig form, som ikke er *deres* i bogstavelig forstand, fordi de ikke udtrykker den i ord, men i handling. Som sådan tjener min fortælling om hvalfangsten og livsglæden som et modstykke til forestillingen om Thule som undergangstruet. Feltarbejde giver en indsigt, som hverken er 'deres' eller 'min', men sammenstykket på baggrund af begge, og som sådan klar til at blive cirkuleret. I felten vil ufortalte historier opstå ud af handlinger såvel som ord, og for feltarbejderen gælder det om at være opmærksom på de befriende øjeblikke af fælles væren i verden – ved iskanten eller andre steder.

Afsluttende bemærkninger: At forstå Thule

Spørgsmålet om, hvordan vi kan forstå Thule, står tilbage. Med henvisning til de tre afsnit i denne artikel er det værd at fremhæve, at enhver forståelse nødvendigvis er infiltreret af tidligere beskrivelser af stedet. Steder er flygtige størrelser, men ikke mere flygtige end at gamle opfattelser trækker lange spor i nutidige

landskaber, ikke mindst når de er så stærkt markerede som Ultima Thule. Det gælder også mødet med mennesker, som siden de første historiske beskrivelser er blevet omtalt som isolerede, skindklædte, muntre vilde, som befinder sig på kanten af det menneskeligt mulige. Ingen ville bruge de begreber i dag, men for enhver, der kommer til Thule første gang og finder folk i bjørneskindsbukser på hundeslæde, er det forbløffende at blive konfronteret med mennesker, der ligner deres forfædre så meget. Det gælder naturligvis også kun for en meget overfladisk betragtning. Udstyret kan synes gammelt, men tankerne er nye og omverdenen en helt anden end før. Hvis man lytter efter de ufortalte historier og ikke kun samler overfladiske indtryk, kan man se en ny verden tage form.

Vender vi tilbage til John Ross, så kan man se, hvordan det første billede af de arktiske højlandere både var teatralisk og bekræftede tidens stereotyper (Bravo 1998). Dette gjaldt også for den tidligste videnskabelige udforskning af det arktiske landskab, at det var svært at sprænge rammerne, som det er beskrevet af Zeller og Ries (2014) i en artikel, der har den sigende titel, 'Wild men in and out of science'. I dette tilfælde er det ikke de etnografiske subjekter, der henvises til, men to forskere – hhv. en økolog og en geolog, som havde en vis prominens i første del af det 20. århundrede. Begge insisterede på konkret, langvarigt feltarbejde i regionen – på trods af, at den var dømt 'utilgængelig', og ikke mindst fordi en eksperimentel laboratorievidenskab havde fået overtaget, når det gjaldt om at finde sandheden.

Jeg går ind for vildskab i videnskaben; det gælder om at engagere sig i den virkelige verden. Man kan ikke forstå Thule uden at tage dertil og mærke sig de uomtalte elementer i landskabet og lytte til de ufortalte historier, som står i kø, hvis man bliver der længe nok. Vi skal hverken rapportere mærkelige vaner eller dokumentere nært forestående ulykker, men løfte den kollektive viden til et mere generelt niveau, hvor det menneskelige vilkår træder frem og viser os, hvordan mulige fremtider forestilles og tager form. Feltarbejderen må frisætte sig selv fra de stereotyper, der tendentielt tvinger nye mennesker ind i gamle skabeloner. I det arktiske er der næsten uoverkommelige stereotyper, som man er nødt til aktivt at bekæmpe, hvis man vil engagere sig i en egentlig analog analyse. Som Hugh Brody har fremhævet, har alle de arktiske folk fra 'opdagelsen' og frem måttet overleve *på trods af* en stereotyp, som portrætterede deres livsform og tænkning som primitiv og deres rigdom som fattigdom (Brody 1987: xv). Den generative etnografi, som er baseret på analog analyse kan korrigere en sådan tænkning uden nogen sinde at blive låst. Uanset hvor længe eller hvor ofte vi er i felten, er feltarbejdet eksponentielt mangelfuldt (jf. Parkin, 2000: 103). Felten forbliver vidt åben for generative samtaler, der skaber nye steder, nye mennesker og nye fortællinger.

Note

Denne artikel er en revideret og fordansket version af mit indlæg på den 33. Nordiske Etnologi og Folklore konference i København i august 2015: *Comprehending Thule. The co-constitution of places, people, and stories*. Tak til arrangørerne for invitationen til at tale på konferencen og til Anne Folke Henningsen for invitationen til at bidrage til dette nummer af *Kulturstudier*. Tak også til de to anonyme fagfæller, for generøse og vigtige kommentarer. Alle engelske citater er oversat af forfatteren.

Litteratur

- Astrup, Eivind 1895. *Blandt Nordpolens Naboer*. Kristiania: Aschehoug & Co.s Forlag.
- Beattie, Owen and John Geiger 2004. *Frozen in Time. The Fate of the Franklin Expedition*. London: Bloomsbury.
- Bravo, Michael T. 1998. The Anti-Anthropology of Highlanders and Islanders. *Studies in the Historical and Philosophical Sciences* 29 (3): 369-389.
- Bravo, Michael og Sörlin, Sverker eds. 2002. *Narrating the Arctic. A Cultural History of Nordic Scientific Practices*. Canton, MA: Science History Publications, USA.
- Brody, Hugh 1987. *Living Arctic*. London: Faber and Faber.
- Brody, Hugh 2002. *Maps and Dreams*. London: Faber and Faber.
- Crapanzano, Vincent 2004. *Imaginative Horizons. An Essay in Literary-Philosophical Anthropology*. Chicago: University of Chicago Press.
- Fabian, Johannes 2000. *Out of Our Minds. Reason and Madness in the Exploration of Central Africa*. Berkeley: University of California Press.
- Gilberg, Rolf 1976. *The Polar Eskimo Population, Thule District, North Greenland*. Copenhagen: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. (Meddelelser om Grønland, 203/3).
- Haraway, Donna 2008. *When Species Meet*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Hastrup, Frida 2014. Analogue Analysis. Ethnography as Inventive Conversation. *Ethnologia Europaea* 44 (2): 48-60.
- Hastrup, Kirsten 2007. Ultima Thule. Anthropology and the Call of the Unknown. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, vol. 13: 789-804.
- Hastrup, Kirsten 2013a. The Ice as Argument. Topographical Mementos in the High Arctic. *Cambridge Anthropology* 31 (1): 52-68.
- Hastrup, Kirsten 2013b. Anticipation on Thin Ice. Diagrammatic Reasoning in the High Arctic. In K. Hastrup and M. Skrydstrup eds. *The Social Life*

- of Climate Change Models. Anticipating Nature* London and New York: Routledge (77-99).
- Hastrup, Kirsten 2013c. Andaman Islanders and Polar Eskimos: Emerging Ethnographic Subjects c. 1900. *Journal of the British Academy*, vol I: 3-30, DOI 10.5871/jba/001.003
- Hastrup, Kirsten 2015. *Thule på tidens rand*. København: Lindhardt og Ringhof.
- Hastrup, Kirsten 2016. The North Water. Life on the Ice Edge in the High Arctic. I Kirsten Hastrup og Frida Hastrup, eds. *Waterworlds. Anthropology in Fluid Environments*. Oxford and New York: Berghahn, s. 279-299.
- Hayes, Isaac Israel 1866. *The Open Polar Sea. A Narrative of a Voyage of Discovery towards the North Pole, in the Schooner United States*. London: Sampson Low, Son and Marston.
- Kane, Elisha Kent 1856. *Arctic Explorations. The Second Grinnell Expedition in Search of Sir John Franklin, 1853-55*, vol I & II. Philadelphia: Childs & Peterson; London: Trübner & Co.
- Doreen Massey. *For space*. London 2005: Sage.
- Malaurie, Jean 1956. *Les derniers rois de Thulé*. Paris: Plon / Terre Humaine
- Parkin, David 2000. Templates, Evocations and the Long-Term Fieldworker. I: Paul Dresch, Wendy James and David Parkin, eds. *Anthropologists in a Wider World*. Oxford and New York: Berghahn Books, s. 91-108.
- Peary, Robert E. 1898. *Northward over the "Great Ice". A Narrative of Life and Work along the Shores and upon the Interior Ice-cap of Northern Greenland in the Years 1886 and 1891-1897*. London: Methuen & Co.
- Pratt, Mary L. 1992. *Imperial Eyes. Travel Writing and Transculturation*. London: Routledge.
- Rasmussen, Knud 1905. *Nye Mennesker*. København: Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag.
- Rasmussen, Knud 1926. *Fra Grønland til Stillehavet. Rejser og mennesker fra 5. Thule-Ekspedition 1921-24*. Bd. II. København 1926: Gyldendal – Nordisk Forlag.
- Ross, John 1819. *Voyage of Discovery, made under the Orders of Admiralty in his Majesty's Ships Isabelle and Alexander, for the Purpose of Exploring Baffin's Bay, and Inquiring into the Probability of a North-West Passage*. London: John Murray, Albemarle-Street.
- Sörlin, Sverker ed. 2013. *Science, Geopolitics and Culture in the Polar Region*. Farnham and Burlington: Ashgate.
- Zeller, S. and Ries, C.J. 2014. Wild Men in and out of Science: Finding a Place in the Disciplinary Borderlands of Arctic Canada and Greenland. *Journal of Historical Geography*, 44: 31-43.

English abstract

Based on extensive work in the Thule area of Northwest Greenland, I want to discuss how places, people and stories are mutually constitutive. Thus ‘the field’ is formatted by multiple factors, historical and present, natural and cultural, and the fieldworker must acknowledge its fluid nature, even when it seems most solid.

Places are elusive, emerging through encounters with humans who attribute them with meaning. People can seem very traditional and different, but all of them live in the same world as the anthropologist going there to learn from them. Finally, stories are not solid evidence about earlier times; to the contrary, they are living tools for dealing with pertinent challenges, emerging in the not-yet narrated. Thus, a larger discussion of the plasticity of any field is embedded in the narrative about Thule below.